

Hallituksen esitys Eduskunnalle obligaatiolainojen veronhuojennuslaiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Obligaatio- ja muita joukkovelkakirjalainoja koskevan määräaikaisen verolain nojalla valtioneuvosto voi myöntää näille lainoille veronhuojennuksia. Jos obligaatiolainalle myönnetään veronhuojennus, ei luonnollisen henkilön tai jakamattoman kuolinpesän veronalaiseksi tuloksi katsota obligaation korkoa eikä näiden veronalaisina varoina pidetä obligaation arvoa. Nykyistä lakia, jonka voimassaoloaika on jat-

kettu viimeksi vuonna 1978, sovelletaan vuosina 1970—1981 liikkeeseen laskettuihin obligaatiolainoihin. Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi obligaatiolainojen veronhuojennuslaki, joka vastaisi pääosin nykyistä lakia ja koskisi vuosina 1982—1985 liikkeeseen laskettavia lainoja. Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1982.

YLEISPERUSTELUT

1. Yleistä

Obligaatiolainojen veronhuojennuksista 24 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (412/69) mukaan, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 3 päivänä marraskuuta 1978 annetulla lailla (818/78), myönnetään valtion- ja kunnallisverotuksessa veronhuojennuksia vuonna 1969 heinäkuun 1 päivänä tai sen jälkeen sekä vuosina 1970—1981 liikkeeseen lasketun suomenrahan määräisen obligaatiolainan korosta ja pääomasta. Laki koskee myös valtion vuosina 1976—1981 liikkeeseen laskemia muita joukkovelkakirjalainoja. Veronhuojennus voidaan myöntää yleisön merkittäväksi tarkoitettulle obligaatiolainalle, jonka liikkeeseenlaskijana on valtio, kunta tai muu julkisyhteisö, elinkeinonharjoittaja tai luottolaitos. Muiden liikkeeseenlaskijoiden kuin valtion osalta on veronhuojennuksen myöntämisen edellytyksenä, että obligaatiolainalla hankittavat varat käytetään investointien rahoittamiseen. Elinkeinon-

harjoittajan hakiessa huojennusta edellytetään lisäksi, että obligaatiolainalla hankittavat varat käytetään taloudellista kasvua edistävän, kansainvälistä kilpailukykyä lisäävän tai työllisyyttä parantavan investoinnin rahoittamiseen.

Veronhuojennus myönnetään nykyisin obligaatiolainan laina-ajalta, kuitenkin enintään 11 vuodelta siten, että laina on näiltä vuosilta toimitettavissa verotuksissa verovapaa. Jos obligaatiolaina on verovapaa, ei luonnollisen henkilön tai jakamattoman kuolinpesän veronalaiseksi tuloksi katsota niiltä verovuosilta toimitettavissa verotuksissa, joiksi huojennus on myönnetty, obligaation korkoa eikä näiden veronalaisina varoina pidetä mainituilta vuosilta toimitettavissa verotuksissa obligaation arvoa. Valtioneuvosto päättää obligaatiolainan liikkeeseenlaskijan hakemuksesta veronhuojennuksen myöntämisestä. Mitä laissa säädetään valtion liikkeeseen laskemasta obligaatiolainasta, sovelletaan myös valtion liikkeeseen laskemaan muihin joukkovelkakirjalainaan.

Obligaatiolainojen veronhuojennuksia koskeva laki ehdotetaan eräin muutoksin voimassa olevaan lakiin verrattuna säädettäväksi kokonaan uudelleen. Laki koskisi vuosina 1982—1985 liikkeeseen laskettavia obligaatiolainoja.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Liikkeessä olevien obligaatioiden pääomamäärä oli vuoden 1980 lopussa noin 12 miljardia markkaa, josta määrästä noin 8 miljardia markkaa oli verovapaita obligaatioita. Vuosina 1982—1985 arvioidaan laskettavan liikkeeseen uusia verovapaita obligaatiolainoja 2,5—4,0 miljardin markan arvosta vuosittain. Verovapaiden obligaatioiden korko on nykyisin lainajaltaan 5 vuoden lainoissa 10 ¼ prosenttia ja

lainajaltaan 10 vuoden lainoissa 11 ¾ prosenttia.

Vuosina 1982—1985 liikkeeseen laskettavien sellaisten obligaatiolainojen korot, joille myönnetään verovapaus, olisivat verovapaata tuloa luonnolliselle henkilölle ja jakamattomalle kuolinpesälle. Obligaatioiden arvoa ei luettaisi näiden verovelvollisten veronalaisiin varoihin. Obligaatioita on myös yleishyödyllisten yhteisöjen omistuksessa. Tällaiset yhteisöt ovat tulo- ja varallisuusverolain 13 §:n mukaan verovelvollisia ainoastaan liikeluostusta sekä kunnallisverotuksessa eräissä tapauksissa kiinteistötulosta.

Verohallituksessa on laadittu arvio verovapaiden talletusten ja obligaatioiden vaikutuksesta verokertymään. Arvion mukaan nykyisin liikkeessä olevien verovapaiden obligaatioiden vaikutus valtion tuloveron ja kunnallisveron tuottoon olisi n. 250 miljoonaa markkaa vuodessa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan veronhuojennus voitaisiin myöntää valtion- ja kunnallisverotuksessa vuosina 1982—1985 liikkeeseen laskettavan obligaatiolainan ja valtion liikkeeseen laskeman muun joukkovelkakirjalainan korosta ja pääomasta.

2 §. Voimassa olevan lain mukaan veronhuojennus voidaan myöntää obligaatiolainan lainajalta, kuitenkin enintään 11 verovuodelta. Tämän säännöksen nojalla veronhuojennus voitaisiin myöntää enimmäisajalta myös sellaiselle obligaatiolainalle, jonka laina-aika on esimerkiksi 15 vuotta. Tällöin obligation korko ja jäljellä oleva pääoma olisivat veronalaisia lainajan verovapauden enimmäisajan ylittävältä osalta. Tällaisen osan aikaa verovapaan ja osan aikaa veronalaisen obligaatiolainan liikkeeseen laskeminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Toisaalta on ilmennyt tarvetta jonkin verran tarkistaa nykyistä verovapaudelle säädettyä 11 vuoden enimmäisaikaa. Näistä syistä lakiehdotuksen 2 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että valtioneuvosto voisi myöntää veronhuojennuksen yleisön merkittäväksi tarkoitettulle obligaatiolainalle, jonka laina-aika olisi enintään 12 vuotta.

Voimassa olevan lain mukaan lupa obligaa-

tiolainan liikkeeseen laskemiseen voidaan antaa myös kunnalle tai muulle julkisyhteisölle. Obligaatiomarkkinoiden rajallisuuden johdosta ei kunnille tai muille julkisyhteisöille ole voitu viime vuosina antaa lupaa tällaisen obligaatiolainan liikkeeseen laskemiseen. Kiinnitysluottopankkien liikkeeseen laskemien verovapaiden obligaatiolainojen varoista on sitä vastoin annettu lainoja myös kunnille.

Kiinnitysluottopankkien myöntämällä lainoilla on tällöin rahoitettu muitakin kuin tuotannon investointeja. Tällaisia investointeja ovat muun muassa kaukolämpöinvestoinnit, kotimaisten energiavarojen käyttöä edistävät investoinnit, rakennuskannan energiataloudelliset ja muut peruskorjaukset, vesihuolto- ja vesien- suojeluinvestoinnit sekä teollisuuden toimintaedellytyksiä välittömästi parantavat investoinnit.

Edellä mainittujen investointien rahoittamiseksi ovat kiinnitysluottopankit myöntäneet lainoja ei ainoastaan kunnille vaan myös kuntanemmistöisille osakeyhtiöille ja osuuskunnille. Jotta tätä menettelyä voitaisiin jatkaa, viimeksimainitut yhteisöt ehdotetaan rinnastettaviksi kuntaan tai muuhun julkisyhteisöön.

Veronhuojennus myönnetään nykyisin muun muassa sellaiselle obligaatiolainalle, jonka laskee liikkeeseen elinkeinonharjoittaja niiden in-

vestointiensa rahoittamiseksi, joiden voidaan katsoa edistävän taloudellista kasvua, lisäävän kansainvälistä kilpailukykyä tai parantavan työllisyyttä. Pääosa näistä investoinneista on tuotannollisia investointeja. Muiden kuin tuotannollisten investointien rahoittamista ei ole tarkoituksenmukaista tukea verovapailla obligatiolainoilla hankittavin varoin. Tämän vuoksi obligatiolainan käyttötarkoitus ehdotetaan elinkeinonharjoittajan osalta supistettavaksi tuotannollisten investointien rahoittamiseen.

Veronhuojennus myönnetään nykyisin myös sellaiselle obligatiolainalle, jonka laskee liikkeeseen luottolaitos lainojen antamiseksi muun muassa asunto- ja muun rakennustuotannon rahoittamiseen. Tällaisen rakennustuotannon rahoittaminen ulottuu siten myös muun kuin tuotannollisiin investointeihin liittyvän rakennustuotannon rahoittamiseen. Veronhuojennus viimeksi mainittujen käyttötarkoitusten tukemiseksi ei kuitenkaan ole perusteltua, etenkin kun otetaan huomioon kotimaisten obligatiomarkkinoiden rajallisuus. Näistä syistä ei lakiehdotuksen mukaan olisi enää mahdollista, että veronhuojennus voitaisiin myöntää obligatiolainalle, jonka laskee liikkeeseen luottolaitos lainojen antamiseksi asunto- tai muun kuin tuotannolliseen investointiin liittyvän rakennustuotannon rahoittamiseen paitsi siinä tapauksessa, että tällainen laina annetaan kunnalle tai muulle julkisyhteisölle, kuntaenemmistöiselle osakeyhtiölle tai osuuskunnalle.

3 §. Voimassa olevan lain mukaan veronhuojennus myönnetään obligatiolainan lainaajalta, kuitenkin enintään 11 verovuodelta siten, että obligatiolaina on näiltä vuosilta toimittavissa verotuksissa verovapaa. Säännös edellyttää, että obligatioiden maksuliput esitettäisiin lunastettavaksi eräpäivänä tai viimeistään ennen viimeisen verovapauden sallivan verovuoden päättymistä.

Obligaatiolainojen maksulippuja, joita nykyisin jo yksinomaan valtion yleisöobligatioiden osalta eräänny maksettavaksi yli 2,5 miljoonaa kappaletta vuodessa, ei kuitenkaan aina esitetä lunastettavaksi laissa edellytetyssä ajassa, vaan ne jäävät syystä tai toisesta määrä-

ajassa esittämättä. Kohtuullista ei kuitenkaan ole se, että myöhästymisen maksulipun esittämisessä aiheuttaisi koron ja pääoman muuttumisen veronalaiseksi.

Säännöksen nykyinen sanamuoto merkitsee myös sitä, että yksittäisten maksulippujen eri eräpäivät ovat verovapauden suhteen eri asemassa. Esimerkiksi 10 vuoden obligatiolainan ensimmäisen eräpäivän maksulippu on erääntymisvuoden ja 10 seuraavaa vuotta verovapaa, kun taas viimeisen maksulipun korko ja pääoma tulisivat veronalaisiksi jo maksulipun erääntymisvuoden päättyessä.

Edellä mainituista syistä lakiehdotuksen 3 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että lainan korko ja pääoma olisivat verovapaat siitä riippumatta, milloin maksuliput on esitetty lunastettaviksi.

Muut pykälät. Lain 4 § vastaisi voimassa olevassa laissa olevaa säännöstä. Veronhuojennusta koskeva hakemus olisi tehtävä valtioneuvostolle samalla kun haetaan säädettyä lupaa obligatiolainan ottamiseen. Lain 5 §:ssä olisi valtuus antaa tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta asetuksella.

Nykyistä obligatioiden veronhuojennuksista annettua lakia sovelletaan edelleen aikaisemmin liikkeeseen laskettujen obligatiolainojen veronhuojennukseen näiden lainojen veronhuojennusajan loppuun saakka.

2. Voimaantulo

Valtion lainanoton tarkoituksenmukainen ajoittaminen edellyttää, että heti tammikuun alussa vuonna 1982 voitaisiin yleisön merkittävaksi laskea liikkeeseen valtion obligatiolainoja. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon liikkeeseen laskemiseen liittyvät käytännön järjestelyt laki pyritään saattamaan voimaan jo kuluvan vuoden joulukuun alussa. Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1982.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Obligaatiolainojen veronhuojennuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vuosina 1982—1985 liikkeeseen lasketun suomenrahan määräisen obligaatiolainan korosta ja pääomasta myönnetään valtion- ja kunnallisverotuksessa veronhuojennuksia sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Mitä tässä laissa säädetään valtion liikkeeseen laskemasta obligaatiolainasta, sovelletaan myös valtion vuosina 1982—1985 liikkeeseen laskemaan muuhun joukkovelkakirjalainaan.

2 §

Valtioneuvosto voi myöntää veronhuojennuksen yleisön merkittäväksi tarkoitettulle obligaatiolainalle, jonka laina-aika on enintään 12 vuotta.

Veronhuojennus voidaan myöntää vain sellaiselle obligaatiolainalle, jonka laskee liikkeeseen:

- a) valtio;
- b) kunta tai muu julkisyhteisö, kuntaenemistöinen osakeyhtiö tai osuuskunta investointiensa rahoittamiseksi;
- c) elinkeinonharjoittaja sellaisten tuotannollisten investointiensa rahoittamiseksi, joiden voidaan katsoa edistävän taloudellista kasvua, lisäävän kansainvälistä kilpailukykyä tai parantavan työllisyyttä; tai

d) luottolaitos lainojen antamiseksi edellä kohdissa b) ja c) tarkoitettujen investointien rahoittamiseen.

3 §

Jos obligaatiolainalle on myönnetty veronhuojennus, ei luonnollisen henkilön tai jakamattoman kuolinpesän veronalaiseksi tuloksi katsota obligaation korkoa eikä näiden veronalaisina varoina pidetä obligaation arvoa.

4 §

Jos muu kuin valtio on obligaatiolainan liikkeeseenlaskijana, päättää valtioneuvosto veronhuojennuksen myöntämisestä sen kunnan tai muun julkisyhteisön tai elinkeinonharjoittajan taikka luottolaitoksen hakemuksesta, joka laskee obligaatiolainan liikkeeseen.

Veronhuojennusta koskeva hakemus on tehtävä valtioneuvostolle samalla kun haetaan säädettyä lupaa obligaatiolainan ottamiseen.

5 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

6 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Mauno Forsman*

Voimassa oleva laki

Laki

obligaatiolainojen veronhuojennuksista (24. 6. 1969/412)

1 §. (3. 11. 1978/818)

Vuonna 1969 heinäkuun 1 päivänä tai sen jälkeen sekä vuosina 1970—1981 liikkeeseen lasketun suomenrahan määräisen obligaatiolainan korosta ja pääomasta myönnetään valtion ja kunnallisverotuksessa veronhuojennuksia sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Mitä tässä laissa säädetään valtion liikkeeseen laskemasta obligaatiolainasta, sovelletaan myös muuhun valtion vuosina 1976—1981 liikkeeseen laskemaan joukkovelkakirjalainaan.

2 §.

Veronhuojennus myönnetään yleisön merkittäväksi tarkoitettusta obligaatiolainasta, jonka laskee liikkeeseen:

- a) valtio;
- b) kunta tai muu julkisyhteisö investointien rahoittamiseksi;
- c) elinkeinonharjoittaja sellaisten investointiensä rahoittamiseksi, joiden voidaan katsoa edistävän taloudellista kasvua, lisäävän kansainvälistä kilpailukykyä tai parantavan työllisyyttä; tai
- d) luottolaitos lainojen antamiseksi edellä kohdissa b) ja c) tarkoitettujen investointien sekä asunto- ja muun rakennustuotannon rahoittamiseen.

3 §.

Veronhuojennus myönnetään obligaatiolainan laina-ajalta, kuitenkin enintään 11 verovuodelta siten, että obligaatiolaina on näiltä vuosilta toimitettavissa verotuksissa verovapaa. (14. 11. 1969/686)

Milloin obligaatiolaina on verovapaa, ei luonnollisen henkilön tai jakamattoman kuolinpesän veronalaiseksi tuloksi katsota niiltä verovuosilta toimitettavissa verotuksissa, joiksi huojennus on myönnetty, obligaation korkoa eikä heidän veronalaisena omaisuutenaan pidetä näiltä vuosilta toimitettavissa verotuksissa obligaation arvoa.

4 §.

Veronhuojennuksesta päättää valtioneuvosto. Milloin muu kuin valtio on obligaatiolainan liikkeeseenlaskijana, myöntää valtioneuvosto veronhuojennuksen sen kunnan tai muun julkisyhteisön taikka luottolaitoksen tahi elinkeinonharjoittajan hakemuksesta, joka laskee obligaatiolainan liikkeeseen. Veronhuojennusta koskeva hakemus on tehtävä valtioneuvostolle samalla kun haetaan säädettyä lupaa obligaatiolainan ottamiseen.

5 § on kumottu 1. 1. 1973 lukien lailla 26. 10. 1972/706.

6 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella.

7 §.

Tämä laki kumoaa vuonna 1969 liikkeeseen laskettujen obligaatiolainojen veronhuojennuksista 20 päivänä joulukuuta 1968 annetun lain (681/68). Viimeksi mainittua lakia sovelletaan kuitenkin edelleen niihin obligaatiolainoihin, joiden obligaatioiden liikkeeseenlaskemispäivä on 30 päivä kesäkuuta 1969 tai sitä aikaisempi päivä.

